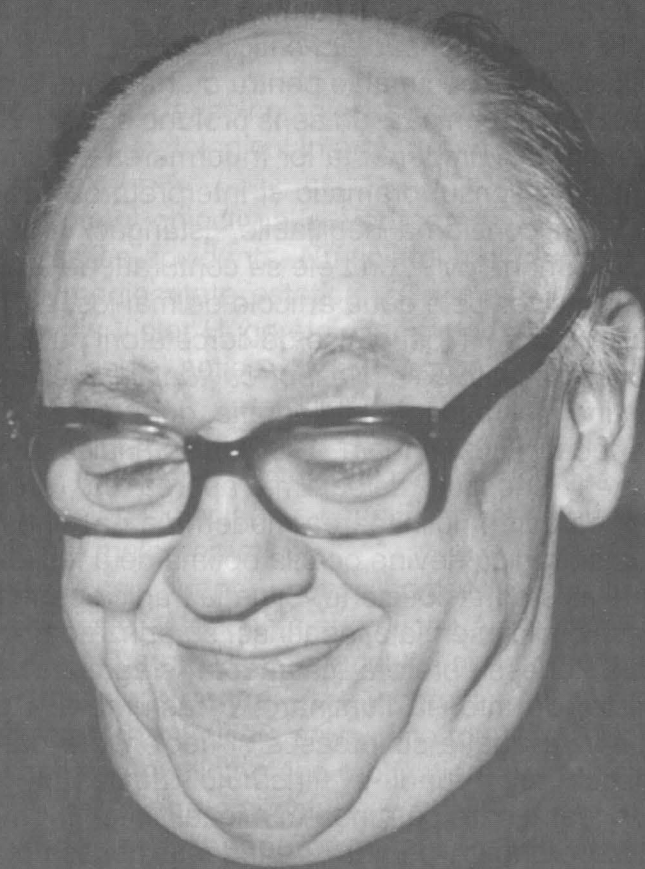

Restituiri

Eugen Ionescu

Ion CAZABAN

Eugen Ionescu – din începuturile publicisticii teatrale

Se știe că tânărul Eugen Ionescu a avut, în România anilor '30, o activitate de publicist prolific, consacrată criticii literare și, într-o măsură, celei plastice. N-au lipsit nici preocupările pentru o artă teatrală care să releve – dincolo de virtuozitatea tehnică – un sens profund spiritual. Sporadice, cele câteva articole au, totuși, importanța lor în formarea și afirmarea unui mod propriu de a înțelege scrisul dramatic și interpretarea scenică. Deși, mai târziu, autorul le va considera neglijabile, „stângaci redactate” – cum îi spunea lui Claude Bonnefoy –, prin ele se conturau, de atunci, constantele gândirii teatrale incisive. Cele două articole de mai jos, *Despre melodramă și Contra teatrului*, par să fi fost omise de cercetătorii publicisticii românești a lui Eugen Ionescu: antologia *Război cu toată lumea* (Ed. Humanitas, 1992) nu le conține nici măcar la bibliografie, doar cartea lui Gelu Ionescu, *Anatomia unei negații* (Ed. Minerva, 1991), îl semnalează pe primul.

Pentru Eugen Ionescu, melodrama apărea ca „dreapta urmașă a tragediei antice: ea este împlinitoria modernă a nevoii eterne de miracol și groază”. Situația tragică devine ocazia optimă de a ieși din inerția și confortul amăgitor al existenței cotidiene. Situația tragică permite o cunoaștere a omului în profunzimile esențiale, neatinse, surprinzătoare. Luând ca argument melodrama, Ionescu preferă „catastrofa” și „groaza”, generatoare de supremă neliniște, de intensă iluminare, o răsturnare a opticii obișnuite asupra realității. Investigație sufletească și declanșare paroxistică, teatrul preconizat implicit ar fi unul al lirismului dezlănțuit și al emoțiilor coplesitoare. Un teatru care pătrunde în miezul ființei, în „melodramatismul interior”. Când se pronunță pentru „O stridentă necesară. O exacerbare. O violență și o exagerare (nu patologică) a atitudinilor” – ne face să ne gândim la expresionism (văzut și comentat de el, ulterior, în spectacolul lui G.M. Zamfirescu, *Molima tinereții*, Compania „13+1”, 1932). Dar următorul articol, *Contra teatrului* – publicat în același an cu volumul *Nu*, unde regăsim opinii asemănătoare – indică unele schimbări, acum fiind contestat expresionismul sau alte tendințe moderne, pentru că nu reușesc să elimine convențiile uzuale, trucurile frecvente în spectacolele epocii. Eugen Ionescu refuză lipsa de subtilitate, facilitatea evidențelor, teatrul „fără ascunzișuri, fără umbre”. El face parte dintr-o generație care, în anii '30, era preocupată, mai presus de orice, de autenticitatea reacțiilor, de profunzimea trăirilor, de vitalitatea semnificațiilor.